ההיפרדות והעצמאות בשנת 1965

Dr Alexander Ressos, TEP
Attorney-at-Law (Switzerland and Germany),
Solicitor (England & Wales and Hong Kong)
Of Counsel, KGP Legal LLC
alexander.ressos@kgplegal.com.sg
www.ressos.com.sg

הדרך להיפרדות

הקמפיין של ה־PAP למען "מלזיה מלזית" ("Malaysian Malaysia"), שבה האזרחות תקנה זכויות שוות בלי קשר לגזע, העמיד אותה מול ההסדר הבין־קהילתי שעליו נשענה ממשלת הברית (Alliance). נאומו של לי בפרלמנט הפדרלי ב־27 במאי 1965 היה, כדברי הטונקו מאוחר יותר, "הקש ששבר את גב הגמל" ("the straw that broke the camel's back"). שיחות על הסדר רופף יותר כבר כשלו בפברואר 1965.[1]

הצעדים המכריעים נעשו בחשאי. ב־15 ביולי 1965 נפגש גו קנג סווי (Goh Keng Swee) עם סגן ראש ממשלת מלזיה, טון עבדול רזאק (Tun Abdul Razak), בקואלה לומפור והציע היפרדות. ב־26 ביולי הסמיך לי את גו לחדש את השיחות. מסמכיו של גו על שיחות אלה, הידועים בשם תיק האלבטרוס (Albatross File), הוסרו מסיווגם במלואם לאחר הודעה בפברואר 2023. לאור הראיות שבהם, ההיפרדות נראית כיום כהחלטה מכוונת שהושגה במשא ומתן, ושעוצבה בידי הכורח והשיקול האסטרטגי. ההיסטוריה של GIC על ייסודה מאשרת שגו היה הראשון מבין עמיתיו שהבין ב־1965 שהיפרדות פוליטית ממלזיה היא בלתי נמנעת.[2]

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

הסכם העצמאות של סינגפור 1965

המכשיר המשפטי של ההיפרדות היה הסכם העצמאות של סינגפור (Independence of Singapore Agreement), שתאריכו 7 באוגוסט 1965. עליו חתמו מטעם מלזיה הטונקו וארבעה שרים, ומטעם סינגפור לי ותשעה שרים.[3] הוראותיו מראות מה ראו שני הצדדים כחיוני.

סעיף II קבע שסינגפור תחדל להיות מדינה של מלזיה ב־9 באוגוסט 1965, שכונה "יום סינגפור" ("Singapore Day"), ותהפוך למדינה עצמאית וריבונית שמלזיה מכירה בה. סעיף V חייב את הצדדים לכרות אמנה בדבר הגנה חיצונית וסיוע הדדי, שלפיה שמרה מלזיה על הזכות להחזיק את בסיסיה בסינגפור. הוא גם אסר על כל צד לכרות אמנות עם מדינות זרות שיפגעו בעצמאותו ובהגנתו של הצד האחר.[4]

ההוראות הכלכליות היו קצרות. סעיף VI חייב את שתי המדינות לשיתוף פעולה כלכלי לתועלתן ההדדית ואפשר להן להקים ועדות או מועצות משותפות. סעיף VII ביטל במפורש את נספחים J ו־K להסכם מלזיה, כך שההסדרים הפיננסיים והשוק המשותף של 1963 בטלו החל ממועד ההסכם. סעיף VIII חייב את סינגפור לנהל משא ומתן לשחרור מלזיה מערבויות שנתנה להתחייבויות סינגפור, ולשפות את מלזיה מפני כל חבות שתיגרם כתוצאה מכך. ממשלת מלזיה גם ערבה להסכמי המים מ־1961 ומ־1962 עם מדינת ג'והור, שסינגפור הייתה תלויה בהם לרוב אספקת המים שלה.[5]

9 באוגוסט 1965

ב־9 באוגוסט 1965 העביר הפרלמנט המלזי את הצעת חוק החוקה ומלזיה (תיקון סינגפור) (Constitution and Malaysia (Singapore Amendment) Bill) ברוב של 126 קולות ללא מתנגדים, בלי שחברי PAP נכחו. בסינגפור חתם לי על הכרזת סינגפור (Proclamation of Singapore), שניסח שר המשפטים E. W. Barker. היא הוקראה ברדיו סינגפור בשעה 10 בבוקר ופורסמה ב־*Government Gazette*.[6]

בצהריים קיים לי מסיבת עיתונאים ב־Broadcasting House. כשנשאל על העתיד הכלכלי, הקריא הצהרה מוכנה: שתי הממשלות יצטרכו לפעול "בשיתוף הפעולה ההדוק ביותר, לא רק בהגנה ובביטחון, אלא גם במסחר ובתעשייה" ("in the closest co-operation, not just in the defence and security, but also in commerce and industry"). בהמשך מסיבת העיתונאים תיאר את רגע החתימה כ"רגע של ייסורים" ("a moment of anguish"), משום שהאמין באיחוד כל חייו הבוגרים. ההקלטה הופסקה כדי שיוכל להשיב לעצמו את שלוות נפשו.[7]

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

ההכרה הבין־לאומית הגיעה במהירות. סינגפור התקבלה לאומות המאוחדות כחברה ה־117 ב־21 בספטמבר 1965, לאחר שמועצת הביטחון דנה בבקשתה יום קודם, והצטרפה לחבר העמים ב־15 באוקטובר 1965 כחברה ה־22. ההסכם נרשם באומות המאוחדות תחת מס' I-8206.[8]

הארכיטקטורה המשפטית של הרפובליקה החדשה

חוק העצמאות של הרפובליקה של סינגפור (Republic of Singapore Independence Act 1965), חוק מס' 9 לשנת 1965, העניק להיפרדות את צורתה המשפטית הפנימית. סעיף 1 קבע שהחוק ייחשב כאילו נכנס לתוקף ב־9 באוגוסט 1965, כך שהוא חל על החודשים שבין ההיפרדות לבין חקיקתו.[9]

החוק העביר את הריבונות בכמה משפטים. לפי סעיף 3 חדל ה־Yang di-Pertuan Agong להיות הראש העליון של סינגפור, וריבונותו וסמכות השיפוט שלו הוקנו לראש המדינה. סעיף 5 העביר את סמכויות החקיקה של הפרלמנט של מלזיה לבית המחוקקים של סינגפור. סעיף 6 השאיר בתוקף בסינגפור את הוראות החוקה המלזית, בשינויים המחויבים, ומנה את ההוראות שחדלו לחול.[10]

לעניין המסחר, שלוש הוראות היו החשובות ביותר. סעיף 9 החזיר לממשלת סינגפור את כל הרכוש, הזכויות וההתחייבויות שעברו למלזיה ב־16 בספטמבר 1963. סעיף 11 השאיר ללא שינוי את סמכות השיפוט ואת סדרי הדין של בתי המשפט, ושימר את הערעורים לבית המשפט הפדרלי של מלזיה ולמועצה החסית (Privy Council) עד שייקבע הסדר אחר. סעיף 13 קבע שכל הדינים הקיימים נשארים בתוקף, ויש לפרשם בשינויים הדרושים כדי להתאימם למעמדה העצמאי של סינגפור.[11]

התוצאה הייתה החלפת ריבון בלי החלפת דין. חוזים נשארו בתוקף, חברות נשארו רשומות, בנקים שמרו על רישיונותיהם ובתי המשפט המשיכו לשבת בדין. עבור עיר נמל של מסחר, זו הייתה ההחלטה הכלכלית החשובה ביותר של 1965. סוחרים ובנקאים איבדו שוק משותף שמעולם לא נהנו ממנו באמת, ושמרו על סדר משפטי שהכירו.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

טעות נפוצה

היפרדותה של סינגפור ממלזיה מתוארת לעתים קרובות כגירוש פשוט. הסכם העצמאות של סינגפור נחתם בידי שתי הממשלות. מסמכי תיק האלבטרוס מראים שמנהיגי סינגפור, החל בפגישתו של גו קנג סווי עם טון רזאק ב־15 ביולי 1965, ניהלו משא ומתן על ההיפרדות לאחר שהגיעו למסקנה שהאיחוד אינו יכול לעבוד. אף שהטונקו קיבל את ההחלטה בקואלה לומפור, סינגפור עיצבה את תנאיה, ובהם הסדרי ההגנה, הערבות להסכמי המים והשיפוי בגין הערבויות הפדרליות.

הערות

1. Wikipedia, “Singapore in Malaysia” (נצפה בנובמבר 2026): כינוס הסולידריות המלזי (Malaysian Solidarity Convention) הוכרז ב־9 במאי 1965; נאומו של לי בפרלמנט ב־27 במאי 1965, שהטונקו תיאר כ־“straw that broke the camel’s back”. Wikipedia, “Singapore in Malaysia” (נצפה בנובמבר 2026): השיחות על קונפדרציה קרסו בפברואר 1965. ↩

2. Wikipedia, “Singapore in Malaysia” (נצפה בנובמבר 2026): גו נפגש עם טון רזאק בקואלה לומפור ב־15 ביולי 1965; לי הסמיך את גו לחדש את השיחות ב־26 ביולי 1965. Wikipedia, “Singapore in Malaysia” (נצפה בנובמבר 2026): הסרת הסיווג המלאה של תיק האלבטרוס הוכרזה ב־28 בפברואר 2023; ההיפרדות מתוארת כ־“a deliberate and negotiated decision shaped by necessity and strategic calculation”; המקורות כוללים את Edmund Lim, “Commentary: What the Release of Goh Keng Swee’s Albatross File Means for Singaporeans”, CNA, 27 במרץ 2023, ואת Susan Sim (עורכת), *The Albatross File: Inside Separation*, Straits Times Press, 2025). GIC, *Bold Vision*, פרק 2, “Second Separation” (נצפה בנובמבר 2026): גו היה “the first among his colleagues to see in 1965 that Singapore’s political separation from Malaysia was inevitable”. ↩

3. Independence of Singapore Agreement 1965, הנוסח ב־Wikisource, “Agreement relating to the separation of Singapore from Malaysia as an independent and sovereign state” (נצפה בנובמבר 2026): מתאריך 7 באוגוסט 1965; החותמים מטעם מלזיה (Tunku Abdul Rahman Putra, Tun Abdul Razak, Dato’ Dr. Ismail, Tan Siew Sin, Dato’ V. T. Sambanthan) ומטעם סינגפור (Lee

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Kuan Yew ותשעה שרים, ובהם Goh Keng Swee, E. W. Barker ו־S. Rajaratnam). ↩

4. Independence of Singapore Agreement 1965, סעיפים II ו־V (Wikisource), נצפה בנובמבר 2026): סינגפור חדלה להיות מדינה של מלזיה ב־9 באוגוסט 1965 ("Singapore Day"); מועצת הגנה משותפת; מלזיה שומרת על "the right to continue to maintain the bases and other facilities used by its military forces within Singapore"; אין לכרות אמנות "detrimental to the independence and defence of the territory of the other party". ↩

5. Independence of Singapore Agreement 1965, סעיפים VI ו־VII (Wikisource), נצפה בנובמבר 2026): שיתוף פעולה כלכלי "for their mutual benefit" וועדות או מועצות משותפות; נספחים J ו־K להסכם מלזיה מ־9 ביולי 1963 "expressly rescinded as from the date of this Agreement". Independence of Singapore Agreement 1965, סעיף VIII (Wikisource, נצפה בנובמבר 2026): סינגפור תנהל משא ומתן עם הנושים לשחרור מלזיה מערבויותיה ותשפה את מלזיה במלואה. Ministry of Foreign Affairs Singapore, "Water Agreements" (mfa.gov.sg, נצפה בנובמבר 2026): "The Water Agreements were guaranteed by the Government of Malaysia in the Separation Agreement signed in 1965"; ההסכם משנת 1961 פקע ב־31 באוגוסט 2011; ההסכם משנת 1962 "will expire in 2061". ↩

6. Wikipedia, "Singapore in Malaysia" (נצפה בנובמבר 2026): ב־9 באוגוסט 1965 העביר הפרלמנט את Singapore–Malaysia Amendment Bill "unanimously by a vote of 126 without PAP representatives present 0"; ה־Dewan Negara אישר אותה מאוחר יותר פה אחד. Wikipedia, "Proclamation of Singapore" (נצפה בנובמבר 2026): נחתמה ב־9 באוגוסט 1965 בידי לי קואן יו; נוסחה בידי E. W. Barker; הוקראה ברדיו סינגפור בשעה 10:00 ופורסמה ב־Government Gazette. ↩

7. Lee Kuan Yew, מסיבת העיתונאים מ־9 באוגוסט 1965, תמליל, עמ' 1 ו־12: מסיבת עיתונאים ב־Broadcasting House "at 1200 hours on Monday 9th August, 1965"; "work in the closest co-operation, not just in the defence and security, but also in commerce and industry". Lee Kuan Yew, מסיבת העיתונאים מ־9 באוגוסט 1965, תמליל, עמ' 21–22: "it will be a moment of anguish. For me, it is a moment of anguish because all my life … I have believed in Merger and the unity of these

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

two territories"; "(RECORDING WAS STOPPED FOR THE PRIME MINISTER TO REGAIN HIS COMPOSURE)". ↩

8. Wikipedia, "Singapore in Malaysia Agreement 1965" (נצפה בנובמבר 2026): בקשת החברות באומות המאוחדות הוצגה במועצת הביטחון ב־20 בספטמבר 1965; סינגפור הפכה לחברה ה־117 של האומות המאוחדות ב־21 בספטמבר 1965 והצטרפה לחבר העמים ב־15 באוקטובר 1965 כחברה ה־22 שלו. Wikipedia, "Independence of Singapore Agreement 1965" (נצפה בנובמבר 2026): נרשם באומות המאוחדות כמס' I-8206. ↩

9. Republic of Singapore Independence Act 1965 (Act 9 of 1965), המהדורה המעודכנת של 1985 (Chapter RSI), סעיף 1: "shall be deemed to have come into operation on the 9th day of August 1965 (hereinafter in this Act referred to as 'Singapore Day')". ↩

10. Republic of Singapore Independence Act 1965, סעיפים 3 ו־5 (Rev. Ed 1985): הריבונות וסמכות השיפוט של ה־Yang di-Pertuan Agong "relinquished and shall vest in the Head of State"; סמכויות החקיקה של הפרלמנט של מלזיה "shall on Singapore Day cease to extend to Singapore and shall be transferred". Republic of Singapore Independence Act 1965, סעיף 6(1) ו־(3) (Rev. Ed 1985): הוראות החוקה של מלזיה נשארות בתוקף בסינגפור "subject to such modifications, adaptations and qualifications and exceptions as may be necessary", למעט ההוראות המנויות בסעיף קטן (3). ↩

11. Republic of Singapore Independence Act 1965, סעיפים 9 ו־11 (Rev. Ed 1985): רכוש, זכויות והתחייבויות שהפכו לשל מלזיה ב־16 בספטמבר 1963 או לאחר מכן "revert to … the Government of Singapore"; ערעורים על החלטות בית המשפט הגבוה (High Court) "shall continue to lie to the Federal Court of Malaysia and to the Privy Council" עד שייקבע הסדר אחר. Republic of Singapore Independence Act 1965, סעיף 13(1) (Rev. Ed 1985): "all existing laws shall continue in force on and after Singapore Day", בפירוש הכולל "such modifications, adaptations, qualifications and exceptions as may be necessary to bring them into conformity with this Act and with the independent status of Singapore". ↩

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Disclaimer

This article is provided for general information only. It is based on publicly available sources as at its date of publication. These sources have not been independently verified against licences, regulatory registers or the records of the entities concerned. It is not legal, tax, financial or investment advice. Nor is it a recommendation to invest in, transact with or use the services of any entity mentioned. Law and regulation change frequently, so the content may be incomplete or outdated. To the fullest extent permitted by law, Dr Alexander Ressos and the publisher of SingaporeIQ exclude all liability for loss or damage arising from the use of or reliance on this article. Readers should obtain advice on their specific circumstances before acting or refraining from action.

Names and trademarks of the entities discussed belong to their owners and are used for identification only. Their mention implies no endorsement, affiliation or allegation of wrongdoing. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. Corrections and updates: contact@ressos.com.

© 2026 Dr Alexander Ressos. This article may be quoted with attribution to SingaporeIQ (SingaporeIQ.com). Reproduction in full and any commercial use require prior written consent. The Legal Terms at https://singaporeiq.com/legal-terms apply.

Author contact: Dr Alexander Ressos, TEP · contact@ressos.com